

brožure otištěny dle stavu k 15. srpnu 1940. Jest míti za to, že v zájmu právní praxe budou k brožure vydávány postupně doplňky, nebo bude přikročováno k novým vydáním. Pužman.

Sbírka rozhodnutí Nejvyššího soudu ve věcech trestních, sv. IX., 1940, str. 302.

Nedávno dokončen byl devátý svazek přílohy Věstníku ministerstva spravedlnosti, obsahující trestní rozhodnutí Nejvyššího soudu z r. 1936—1939. Po čtyři léta vycházel tento svazek po jednotlivých arších v nepravidelných lhůtách, aby shrnul 112 rozhodnutí, z nichž 80 jest uveřejněno v úřední sbírce Nejvyššího soudu. Kdyby sbírka ministerstva přinášela rozhodnutí Nejvyššího soudu, která nejsou úředně Nejvyšším soudem publikována a jež ministerstvo spravedlnosti pova-

žuje pro soudní praxi za důležitá, měla by sbírka opravdu velkou důležitost. Totéž týká se civilních rozhodnutí Nejvyššího soudu, jichž devátý svazek v příloze Věstníku se blíží ukončení. Kromě trestních a civilních rozhodnutí vycházejí v příloze Věstníku rozhodnutí pracovní. Bohužel tato jediná sbírka pracovních rozhodnutí vychází velmi nepravidelně a ve zcela omezeném rozsahu. Což nebylo by možno místo rozhodnutí trestních a civilních vydávati jediné sbírku rozhodnutí pracovních a to nejen Nejvyššího soudu, ale též důležitá konečná rozhodnutí odvolací soudů?

Při této příležitosti vzpomínáme ojedinelé a v praxi velmi hledané sbírky »Rozhodnutí nejvyššího soudu v Brně, otištěná v jiných časopisech«, která vycházela jako příloha Soudcovských listů; po vydání IV. svazku (rozh. 1936—1939) pokračování dosud nevyšlo. Koblížek.

Po časopisech.

Plzeňské pivo.

V čís. 13 z 1. července 1940 *Zeitschrift der Akademie für deutsches Recht* čteme ve zprávách o činnosti výborů akademie:

Výbor pro právo soutěžní a známkové obíral se v sedění z 1. VI. 1940 s ohledem na nový hospodářský vývoj starou spornou otázkou, týkající se označení »Plzeňské pivo« (»Pilsner Bier«). Jest příkazem doby, aby trvající stav byl změněn zákonodárcovým zásahem a aby označení »plzeňské« (Pilsner) bylo opět chráněno jako ryzí označení původu. Výbor vypracoval proto, opíraje se o t. zv. »zákon Solingen« z r. 1938 návrh zákona, podle něhož v hospodářském styku u piva smí býti užíváno místních označení jen k vyznačení původu.

Jaký byl dosud platný stav, o tom se podrobně dočteme v čl. Karla Příkrýla *Dějiny sporů o označení »plzeňské«* v *Soutěži a tvorbě* z r. 1938, str. 9 a násl., 43 a násl. Všechny právní prostředky, jimiž plzeňské pivovary se snažily prosadit, aby

označení »plzeňské« bylo uznáno za označení původu a bylo přípustno jen u piva vyráběného v Plzni, totiž pravoplatně selhaly.

Vědomost pojišťovacího jednatele a vázanost pojišťovny.

Pod tímto titulem píše JUDr. Jindřich Zaparký v 6. čísle letošního (IV.) ročníku »Pojistného praktika«:

»Zákon o pojistné smlouvě č. 145/1934 Sb. z. a n. stanoví v § 46, že vědomost plnomocného jednatele v příčině pojištění jež uzavřel, rovná se vědomosti pojistitele a také vědomost jednatele zprostředkujícího rovná se této vědomosti, týkají-li se okolností, k jichž přijetí platí tento jednatel za zmocněna.

Toto zákonné ustanovení může míti význam zejména tehdy, dojde-li pro nesprávné deklarace pojistníka v pojistném návrhu k odstupu pojišťovny od smlouvy.

§ 3 téhož zákona opravňuje totiž mimo jiné pojišťovnu k odstupu od smlouvy, odpověděl-li pojistník při sjednávání smlouvy nesprávně nebo neúplně na otázky o závažných okolnostech nebezpečí, které mu byly pojistitelem určité a přesně dány v dotazníku nebo jiné písemné formě, nebo zamířel-li pojistník obmyslně závažnou okolnost nebezpečenskou. Závažné jsou po-

dle zákona všechny okolnosti nebezpečí způsobitelné k tomu, aby měly vliv na rozhodnutí pojistitele ujednatí smlouvu vůbec nebo za smluvných podmínek. Každá okolnost nebezpečí, na kterou jest dána otázka písemná pojistitelem platí v pochybnosti za závaznou.

Použití tohoto oprávnění, které poskytuje pojišťovně ustanovení § 3 zákona o pojistné smlouvě jest podstatně modifikováno předpisem § 4 téhož zákona, podle kterého jest odstup vyloučen, jestliže pojistitel přijímaje návrh věděl, nebo vědětí musel, že pojistník na danou otázku odpověděl neúplně nebo nesprávně, nebo závaznou okolnost nebezpečí zamlčel nebo nesprávně udal.

Při vzájemné aplikaci § 46 a § 4 zák. o pojist. smlouvě bylo možno usouditi, že jest odstup pojistitele od smlouvy vyloučen v každém případě, kdy měl o nesprávné deklaraci pojistníka v návrhu uvedené vědomí plnomocný jednatel, návrh uzavírající nebo jednatel zprostředkující, pokud k přijetí dotyčného prohlášení platil za zmocněna.

Doslovný výklad citovaného usnesení by však znamenal, že by pojišťovna, která v neznalosti pravého stavu věci v dobré víře uzavřela pojistku za předpokladu, že deklarace v návrhu uvedená jest správná, nemohla odstoupiti od smlouvy ani tehdy, kdyby pojišťovací jednatel uvedl nesprávné deklarace s vědomím nebo v souhlase s pojistníkem.

Takovýto výklad však zákonodárce zák. ustanovení § 46 zák. o pojistné smlouvě dāti nechtěl.

Rozhodl proto Nejvyšší soud ve sporu č. j. Rv II 211/40 (Rozhodnutí z 20. VI. 1940), že nutno při výkladu ustanovení § 46 zák. o pojistné smlouvě mítí na paměti, že zákon na tomto místě z důvodů sociálních přesunuje značnou odpovědnost za jednání jednatelů na bedra pojišťovacích ústavů ve prospěch pojistníků jako osob méně zkušených nebo sociálně slabších. Na takovouto zvýšenou ochranu lze však přiznati nárok jen takovým smluvníkům, kteří se chovají bezvadně a loyálně k pojišťovně s níž chtějí uzavřítí smlouvu.

Podle Nejvyššího soudu ono přísné ustanovení zákona nemá sloužiti k tomu, aby pojistník ho zneužil a přesunul odpovědnost na pojišťovnu také v takových případech, kdy podle okolností sám musel mítí vážné pochybnosti o tom, zda jednání pojišťovacího agenta je v souhlasu s požadavky dobrých mravů.

Skutkový děj sporu, ve kterém vydal Nejvyšší soud toto rozhodnutí byl krátce tento:

Pojistník, který si byl vědom toho, že trpí procesem plicní tuberkulosity v nejvyš-

ším stadiu zasvětil do svého skutečného stavu zdravotního pojišťovacího agenta, který s vědomím pojistníka sepsal návrh na životní pojistku, ve které byl zdravotní stav proti skutečnému stavu uveden jako nezávadný a v dohodě s agentem podrobil se lékařské prohlídce, kterou pojišťovna vyžadovala před uzavřením pojištění u odborníka — lékaře, — který pro velmi pokročilý věk a defekt sluchový pokročilé stadium nemoci nezjistil a prohlásil pojistníka za způsobitelného k pojištění.

Pojišťovna, která důvěřovala ve správnost deklarací, uvedených v návrhu a v lékařské zprávě, uzavřela pojištění.

Pojistník po zaplacení první premie zemřel. Osoba oprávněná z pojistky domáhala se vyplacení pojištěného kapitálu. Nejvyšší soud s odůvodněním jak shora uvedeno žalobní nárok zamítl.

Výklad, jaký tímto rozhodnutím Nejvyšší soud dává předpisu § 46 zák. o poj. sml. přispívá podstatně ke zvýšení právní jistoty.«

Exekuční vyklizení naturálních bytů.

V čísle 32. letošního ročníku (XXVII.) »Průmyslového věstníku« upozorňuje se na pokyny ministerstva spravedlnosti o exekučním vyklizení naturálních bytů takto:

»Podle §§ 7 a 8 nařízení č. 44/1940 Sb. je možno odložití též exekuční vyklizení naturálních bytů. S ohledem na bytovou tiseň, která se dnes opět projevuje, obrátil se Ústřední svaz průmyslu pro Čechy a Moravu na ministerstvo spravedlnosti se žádostí, aby dosah ustanovení §§ 7 a 8 vládního nařízení č. 44/1940 Sb. byl omezen pouze na byty užívané na základě nájemního poměru a aby z jeho dosahu byly vyloučeny byty naturální, jako tomu bylo již za platnosti vládního nařízení č. 99/1939 Sb. — ve znění novel — o dočasném odkladu exekučního vyklizení některých bytů.

S podobným požadavkem se obrátilo na ministerstvo spravedlnosti také ministerstvo zemědělství, pokud jde o deputátní byty zemědělské.

Ministerstvo spravedlnosti rozeslalo všem českým soudům v této věci dva výnosy, v nichž se v podstatě praví:

Z kruhů průmyslových bytů upozorněno, že dělníci, kteří mají v průmyslových podnikách naturální byty, přecházejí často do jiných výrobních oborů nebo opouštějí území Protektorátu, při čemž naturální byty jsou dále používány jejich rodinami nebo jimi samými. Zejména v závodech, které pracují pouze v určité sezoně, poskytují

však svým zaměstnancům celoroční naturální byty, našli si často zaměstnanci práci v jiných závodech, tu pak průmyslové podniky nemohou náhradou přijímatí jiné dělnictvo, ježto nemají pro ně bytů, když naturální byt není dřívějším zaměstnancem vyklizen. Obdobné případy se vyskytují v nejrůznějších obměnách a je nebezpečí, že průmyslovým závodům vzniknou značné potíže v případech, jestliže zaměstnanci opustivší práci dosáhnou odkladu exekučního vyklizení bytu podle vládního nařízení č. 44/1940 Sb. Z kruhů průmyslových bylo proto žádáno, aby bylo učiněno opatření, aby se účinností tohoto nařízení omezovala jen na byty užívané na základě nájemní smlouvy a nevztahovala se na naturální byty.

Nějaké opatření na poli zákonodárném není v tomto směru ani nutné, ani vhodné. Ministerstvo spravedlnosti však, aniž chce zasahovati do rozhodování soudů, sděluje uvedené okolnosti s upozorněním na důvodovou zprávu k § 7 vládního nařízení č. 44/1940 Sb., z níž plyne, že k oprávněným

potřebám zaměstnavatelů co do včasného uvolnění deputátního bytu lze přihlížeti při rozhodování o žádostech za odklad vyklizení; zmíněná důvodová zpráva výslovně uvádí, že bude věci pečlivého uvažování soudcovského, zda lze vzhledem na poměry, v nichž je věřitel, spravedlivě na něm požadovati, aby trpěl odklad vymáhání nároků, Soudy se proto na potřebu zjišťovati takový zvláštní význam naturálního bytu pro věřitele — poskytovatele bytu — upozorňují.

S ohledem na tyto výnosy ministerstva spravedlnosti bude tedy i napříště lze v zásadě povolití odklad exekučního vyklizení naturálních bytů podle vládního nařízení č. 44/1940 Sb. a bude na věřiteli, t. j. majiteli naturálního bytu, aby před soudem prokázal veškeré nepříznivé důsledky, které by odklad exekuce mohl mítí v zápětí. V případech, kdy by povolení odkladu exekuce mohlo mítí nepříznivé důsledky na provoz podniku, nebo budou-li dány jiné podobně důležité okolnosti, nemají soudy odklad exekuce povolovati.«

Z právní praxe.

Rozhodnutí soudní nebo pouhé oznámení?

Pozůstalostní soud v N. sdělil přihlášené dědičce k její žádosti, aby si pozůstalost mohla projednati sama, že o této žádosti rozhodne soud až po vyjádření nepominutelných dědiců, zda s poslední vůlí souhlasí a nežádají sepsání inventáře a vypočtení povinného dílu (§ 92 nesp. pat.). Proti tomuto usnesení podaný rekurs soud druhé stolice odmítl s odůvodněním, že první soud stěžovatelce pouze o z n á m í l, že o její žádosti teprve rozhodne později, a že proto rekurs směřuje proti pouhému oznámení soudu a nikoli proti nějakému soudnímu rozhodnutí.

Dovolací soud vyhověl dovolací stížnosti a uvážil o věci toto:

Rekursní soud přehlíží, že usnesení soudu prvé stolice napařeným výrokem činí meritorní rozhodnutí o návrhu dědičky závislým na vyjádření nepominutelných dědiců, a ponevadž pro toto vyjádření není sta-

novena lhůta, zároveň se tím odsunuje ono rozhodnutí na neurčitou dobu. Právem bylo vytýkáno, že tu nelze mluvití o pouhém oznámení soudu, nýbrž že jde o výron rozhodovací moci soudu podle § 31 zák. čís. 100/1931 Sb., proti němuž podle § 35 téhož zákona je přípustný rekurs.

Frydrych.

Bezelstný držitel pozemku a úprava hranic.

Krajský soud v Plzni jako soud rekursní rozhodl pod č. R III 846/1940, že i bezelstný držitel pozemku může navrhnoutí vůči sousedu úpravu hranic; nevdá, že pozemek je prozatím jen v bezelstné držbě navrhovatele a že pozemek je zapsán dosud v seznamu veřejného statku.

V důvodech se uvádí:

Prvý soud odmítl usnesením návrh proto, že za soudní obnovu neb úpravu hranic může žádatí pouze ten, komu přísluší vlastnické právo k některému z pozemků, o jejichž hranice se jedná, nikoliv